

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1004627/1

בבית הדין הרבני האזורי תל אביב יפו

לפני כבוד הדיינים:

הרב אחיעזר עמרני – אב"ד, הרב אפרים כהן, הרב יהודה יאיר בן מנחם

התובע: פלוני (על ידי ב"כ עו"ד רונן לפיד)

נגד

הנתבעת: פלונית (על ידי ב"כ עו"ד אדי שגיא)

הנדון: מיעוט חיי אישות ומנהגי חיבה כ'מרזדה', 'בעלת מריבה', מדור ספציפי – יסודותיו

פסק דין

הצדדים שלפנינו נישאו זה לזה כדת משה וישראל בשנת 1999, אלו הם נישואין ראשונים לשני הצדדים, להם שלושה ילדים – שלושתם קטינים והם גרים בנפרד זה כשנתיים.

בתאריך ד' במרחשוון תשע"ה (28.10.2014) הגיש הבעל לבית הדין את תביעתו לגירושין ובכרוך לה את תביעותיו בנושא החזקת הילדים, מזונות ורכוש (כולל תביעה לפירוק שיתוף). חודשיים לאחר מכן, בתאריך ו' בטבת תשע"ה (28.12.2014), הגישה האישה לבית הדין את תביעותיה בנושא הרכוש, מזונות האישה ושלום הבית. עם תביעותיה הגישה האישה גם בקשה למתן צו למדור ספציפי, ובית הדין נענה לבקשתה ובאותו יום הוציא צו כמבוקש, הצו ניתן למשך שישה חודשים.

בדיון הראשון שהתקיים בתאריך כ"ב בשבט התשע"ה (11.2.15) מסר הבעל לבית הדין כי הוא היה זה שעזב את הבית, וכי הוא עומד על תביעתו לגירושין. האישה סירבה להתגרש וטענה כי היא אוהבת את בעלה אף ש"הייתה לו מעידה חד פעמית". הבעל טען כי אשתו מתייחסת אליו בצורה משפילה, וכי היא:

"פרא אדם [...] מדברת מאוד, לא יכול לעמוד בקצב שלה, מולה [...] אני הצד החלש במשפחה [...]"

יחסי אישות יש לנו פעם בכמה חודשים, בארבע עשרה שנה [...] אני מתחנן מקבל דחייה, ובסוף זה חמש דקות. לא מרשה לי לנשק אותה בפה כי היא אומרת שזה מגעיל, לא נותנת לי לגעת בחזה כי היא אומרת זה של הבן שלי. ככה משפילה אותי עד עפר. יש לי ילד קטן בן תשע, מרגע שהוא נולד הכניסה אותה למיטה שלנו, [...] הוא ישן באמצע בינינו מאז שנולד, לא נותנת לי להתקרב אליה [...] אני צועק ומתחנן והיא לא שומעת לי [...]"

אף פעם לא חיכתה לי ארוחת ערב בבית, אף פעם, אף פעם, אני מנסה לשמור על מסגרת לא להיכנס למינוסים – אומרת לכל הילדים שאני קמצן, הולכת וקונה להם דברים, הם חושבים שכל הקניות זה הם. אומרת להם שאני קמצן ושיכור, היא מכנה אותי בשמות גנאי מול הילדים, חושבת שהילדים שלה, שהבית שלה, היא פרא אדם [...]"

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

אני חשוף לכמה רבדים של אלימות:

מילולית – משפילה אותי מול הילדים, מול כל העולם; אומרת לי: 'אני מלכה, אני אעשה מה שאני רוצה, אני שולטת על הילדים'; מכניסה אותי לחרדות; אומרת לי: 'לא טוב לך, תלך, אתה תהיה מסכן, תשלם לי כתובה, אתה תהיה כמו אבא שלך' – אבי נפטר לפני שלושה חדשים, היא לא באה לנחם [...].

האלימות הכלכלית – פוטרתי מהעבודה, החזרתי לעבודה את הרכב אמרתי לה שצריכים לקנות אוטו. אין לנו שום חסכונות, אנחנו במינוס אדיר היא משכה 135,000 ש"ח, הלכה לסוכנות טויוטה עם הילדים ואמרה להם: 'אל תגידו לו'. שבועיים לא ידעתי שהיא קנתה [...].

התעוררתי יום אחד אחר הצהריים בערב חג סוכות – לא הייתה לי בחיים מישהי אחרת [...] התעוררתי והמחשב שלי והפלאפון שבור כי היא ראתה שדיברתי באופן גלוי עם בחורה מאמנת ספינים, אמרתי לה: 'אני חולה עלייך' – בתור מאמנת. מעולם לא היו לי איתה יחסים, הלכתי לעשות בהכול בדיקת פוליגרף."

האישה התייחסה למקרה האחרון, וטענה:

"בחג סוכות 2014 הילדה שלי הבכורה [...] שיחקה בטלפון. פתאום היא ראתה 'וואצ'אפ' וראתה שהוא מתכתב עם אישה בשם [אלמונית], שכותב לה: 'אני חולה עלייך'. הילדה שלי מאוד נבהלה ורצה אליי ואמרה לי: 'אימא, יש לאבא מאהבת, הוא בוגד'."

אחרי שהילדים הלכו לישון שאלתי אותו, והוא אמר: 'כן, אני בגדתי בך' [...] מאוד מהר קיבלתי בדואר מכתב שהיה כתוב שם תביעת גירושין, רעדתי, ואז אמר לי 'אמרו לי שאני צריך לעזוב את חדר השינה' והלך לישון בסלון.

בסוף נובמבר עזב את הבית כי אמרו לו לעזוב את הבית. אמרתי לו: 'בא נעזוב את הכול וניסע לסוף שבוע ביחד', והוא לא הסכים.

היינו מקיימים יחסי מין פעם בשבוע, ביום שלישי כי אני מורה, חוץ כשאני נידה. שנינו היינו מתאמים את זה ליום שלישי כי זה היום החופשי שאני לא מלמדת, עד שקיבלתי את המכתב.

יש לי שרירן – זה גידול ברחם שגורם לי לכאבים בקיום יחסי מין [...] בשנתיים האחרונות יש לי את הגידול – קיימנו יחסים פעם בשבוע למרות הכאבים כי אני אוהבת אותו, הוא הבעל היחיד שלי [...].

קניתי רכב משותף גם הוא שלח אותי לסוכנויות רכב, הוא הודיע בעבודה שהוא עוזב, ידעתי שלא יהיה לו אוטו וקניתי לו בדיוק את אותו אוטו. עשיתי לו הפתעה, הרכב רשום על שמי, והביטוח על שם שנינו, רשמתי על שמי כי אנחנו נשואים והכול של שנינו – מה ששלי שלו, הכול ביחד, הכול חצי חצי, הרכב שייך גם לו.

לקחתי 24,000 ש"ח בתשלומים בשביל לא להלחיץ את החשבון, והוא לקח את כל הכסף מהחשבון וסגר אותו [...] הוא לא הכניס משכורת מאוקטובר. בספטמבר שנינו הכנסנו משכורות, באוקטובר אני הכנסתי את המשכורת והוא לא, גם בנובמבר כך.

הוא עזב את הבית בסוף נובמבר, באוקטובר הוא לא הכניס משכורת – נתן לי 3,600 ש"ח ואמר שזה מה שהעורך דין שלו אמר לו, גם בנובמבר

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ודצמבר נתן לי כל חודש 3,600 ש"ח ואמר שזה מה שהעורך דין שלו אמר לו.

הבעל טען:

"היא שכחה להגיד שהיא משכה מהחשבון 108,000 ש"ח לסוכנות טויוטה עבור הרכב. בנוסף: 24,000 ש"ח בתשלומים – לא לקחה לעצמה זה היה בשביל הרכב [...] לפני שפיטרו אותי אמרתי לה: 'בואי נקנה רכב חדש' [...] לפני שפוטרתי אמרתי לה 'בכיף'.

נתתי 3,600 ש"ח עבור למטרה שיהיה לה כסף, זה מה שדיברתי עם העורך דין שלי, אבל גם הוספתי עוד 2,000 ש"ח. כל בוקר קונה לילדים אוכל במכולת, בדרך לבית ספר.

והיא שכחה להגיד שמשכה כסף במזומן, את ה־30,000, אמרתי לה שאני לוקח ואמרתי לה: 'אני שם את זה בצד, זה שלי ושלך'. פחדתי שהיא תקנה עוד דברים.

יש לה בעיית תקשורת, היא אמרה לי בשנה האחרונה שיש לה בעיה כזו כמו שאמרה, קיימנו יחסים פעם בכמה חודשים – בפעם בכמה חודשים זה היה בימי שלישי, ורק אם 'התנהגתי יפה' וצחצחתי את כל הבית [...]

אין לה כל קשר לדת, ניסיתי לעשות הכשרה בבית הפכה את כל הבית ואמרה: 'מה זה השטויות?' ניסיתי לשמור שבת והיא צחקה עליי.

האישה השיבה כי היא הייתה במקווה לפני החתונה, וכי לילד ישנה מיטה משלו אך:

"הילד מפחד בחושך ומגיע למיטה שלנו, אין לילה שהוא כמעט לא מתעורר ורץ אלינו, היינו מנסים להחזיר אותו וזה ממשיך והתייאשנו [...] היינו נוהגים ביום החופשי לקיים יחסים."

בא כוח הבעל טען כי האישה:

"מורדת.

לועגת לו ליד הילדים, הילדים נפגשו בסלון והיא הכינה לכל ילד תה עם עוגייה ורק לבעל לא הכינה, משפילה אותו ליד הילדים.

בראש ובראשונה – אם היא רוצה שלום בית – לכבד אותו, היא לא מכבדת אותו, לא יודעת מה זה כבוד והערכה לבעל.

שנים לא שעתה לקרבה, היה שולח לה מכתבי אהבה, רצה לחבק אותה לנשק אותה אמרה לו הפה נועד לילדים [...] הייתה דוחקת אותו. אף פעם, כלום, שום אהבה, שום כלום, שום דבר, כלום אפילו פעם אחת לא הזמינה אותו, לא זימנה אותו."

הבעל הוסיף כי האישה כינתה אותו בשמות גנאי –

"ואמרה שאני קמצן, שיכור, מול הילדים. אמרה שאני מכוער הייתה עושה ככה עם האף ואומרת: 'תראו איזה אבא מכוער יש עם אף כזה'. מחקה את אימא שלי מהילדים, אימא שלי חזרה בוכה."

האישה הכחישה את טענותיו של הבעל בנוגע לכינויי הגנאי והוסיפה: "הכנתי הרבה פעמים ארוחה חמה. אני לא שברתי את המחשב, הילדים משתוללים. לא יודעת מה עם ה'סים'."

הבעל ציין כי:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

"אחרי שהוגשה תביעה והסברתי לה למה, אמרה לי: 'בוא נלך לאיזה מקום ונשוחח' כשגמרנו את היחס אמרה לי: 'לא רוצה לדבר איתך בכלל'."

היא אמרה לי: 'בוא נלך לכמה ימים ונדבר', אמרתי לה שיכולים לדבר כמה שהיא רוצה, איפה שהיא רוצה, אבל אין לנו כסף."

גם בדיון שנערך ביום ז' בתמוז התשע"ה (24.6.2015) הכחיש הבעל את טענות האישה כי התקיימו ביניהם יחסי אישות באופן סדיר. לדבריו, יחסי אישות התקיימו ביניהם בפעם האחרונה בחודש אוגוסט 2014 – כחודשיים לפני הגשת התביעה.

הבעל טען: "הייתי מתחנן אליה: 'תבשלי ביום שישי, נעשה ארוחה'. ואמרה לי: 'אני לא מבשלת, אני לא פטמה.'"

לדבריו [אלמונית] (האישה שכלפיה נטען כי בגד באשתו עימה) היא:

"מאמנת הכושר במכון – הייתי מצטרף אליה עם עוד עשרים אנשים, מעולם לא ראיתי אותה מחוץ למכון חוץ מריצת מרתון. הייתי חולה עליה מקצועית – עזרה לי להוריד שנים עשר קילו."

המחשב שלי היה פתוח, לא היה לי איתה קשר רומנטי, הכרתי בינה לבין אשתי, אמרתי לה [אלמונית] כמו שעזרת לי להוריד שנים עשר קילו תעזרי לה."

הבעל הלין על כך שהאישה לא התייחסה אליו גם כאשר היה נוסע לאפריקה לרגל עבודתו:

"הייתי נוסע לבד כאיש מכירות, טיסות בלילה. הדבר היחידי שהייתי רוצה – שהיא תקשר [לשאל] אם הגעתי בשלום. הייתי מתקשר והייתה אומרת: 'אני עסוקה פה ושם.'"

הבעל טען כי סגר את החשבון בבנק –

"לאחר שבתאריך 14.10 אשתי קנתה אוטו – גילתי פתאום – ב־134,000 ש"ח, טיוטה מפואר. וגיליתי את זה, אז הלכתי וראיתי שהיא ממשיכה 'להוריד' עם ה'ישראלכארט' – 2,500 ועוד 2,500."

לאחר כל הפעולות האלה, ב־8.12 הלכתי לבנק, אמרתי להם: 'אשתי איבדה שליטה', זה לא נקרא 'לסגור חשבון' אלא: צריך שתי חתימות, לא להקפיא, אלא בהוראה משותפת – כל פעולה אני והיא צריכים לעשות ביחד."

הבעל הודה שהחל מחודש נובמבר 2014 לא הכניס משכורות לבנק. לדבריו הוא שלח את האישה לחברת סוזוקי לרכוש רכב בשווי 50,000 ש"ח. לדבריו:

"שאלתי אותה: 'למה קנית את האוטו הזה ב־134,000 ש"ח כשיש לנו חיסכון 150,000 ש"ח, שלושה ילדים, ואני הולך להיות מפוטר, איך את מרשה לעצמך?'"

לדברי הבעל, לאחר שהאישה רכשה את הרכב החדש הוא משך מהבנק סך מזומן של 29,000 ש"ח ואמר לה שאם היא תשיב את הרכב הוא ישיב את הכסף: "אמרתי לה: 'אני שם את זה בצד, לא לקחתי, זה נשמר בשביל הילדים – מה זה משנה איפה?'"

לדבריו לא ראה את הגב' [אלמונית] זה כמה שנים.

לדבריו לאחר הגשת תביעת הגירושין עבר לישון בסלון:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

"אני לא יכול שהילד [...] ישן איתנו במיטה. אמרה לי: 'אני אגרום לך להיות כמו אבא שלך' – אבא שלי נפטר באפריקה, שלושים שנה לא חי עם אימא שלי. אמרתי לה: 'יש לך חודש, אני עובר לסלון, תראי לי שאת רוצה אותי, תוציאי את הילד מהמיטה, נהיה ביחד' – כלום, כלום.

אבי נפטר – לא באה לנחם, חודש שלם חיכיתי שתבוא ותגיד שעשתה טעות, 'הנה אבא שלכם', שתיתן לי לחבק אותה. אמרה לי: 'הפה שלי שייך לילדים, גם החזה שלי'. בואי תראי לי, חודש שלם הייתי בבית, באתי הביתה עם עשרה שקיות של קניות מבני ברק, ואמרה לי אני לא נוגעת בזה של המסריחים האלה זה עושה לי גירודים".

עוד טען הבעל כי גם אשתו לא הפקידה את משכורתה בחודש דצמבר 2014.

בדיון שהתקיים ביום ו' בכסלו התשע"ו (18.11.2015) טענה האישה כי בעלה ידע שקנתה

רכב:

"הוא שלח אותי לסוויקי עם הילדים, שאקנה אוטו של סוויקי, ורציתי לשמח אותו אז קניתי את האוטו שהיה לו מהעבודה, אותו דבר בדיוק [...]. כשאני קונה רכב כאישה נשואה זה לי ולבעלי, קניתי את הסוג שהוא אהב."

בא כוח הבעל שאל את האישה:

"ש': מבקש ממך [פלוגין] בשורה 55 – אס'אם'אס באותו יום: '[פלוגינא], תבטלי את העסקה.' את אומרת: 'די לאלומות הכלכלית.' זאת אומרת שלא רצית לבטל את העסקה.

ת': אמרתי קודם שלא ביטלתי."

האישה טענה כי הבן [...] בן העשר, נהג להגיע למיטת ההורים מדי לילה – "זה כבר היה מעייף ולא טרחנו להחזיר אותו. אי אפשר לקיים יחסי מין כי הוא היה מגיע בארבע לפנות בבוקר."

לדבריה:

"בגלל שאני מאוד אוהבת אותו וכיף לי עם בעלי, הלכתי לרופא נשים והתקנתי התקן בתוך הרחם שעוצר דימומים יש לי את כמה שנים [...]. ודווקא בגלל התודעה ומודעות לגדל שלושה ילדים, היה לנו בימי שלישי את הזמן הקבוע להתייחד."

האישה עמדה על כי:

"מעולם לא היה דבר כזה של התניית קיום יחסי מין בעבודות הבית. אני אוהבת את בעלי וכל דבר אני עושה. הילדה שלנו עברה ניתוח [...] אמרתי לו שם: 'בוא נחזור הביתה, נהיה ביחד, אתה חסר לי'.

נישאתי לא בשביל להתגרש, אני רוצה אותו בכל מאודי, אני סולחת, רוצה אותו בחזרה."

לטענתה הייתה מנשקת את בעלה, האישה הכחישה את טענות הבעל כי שברה את מחשבו, שפכה עליו מים, גזרה את הכרטיס ה'סים' וניפצה את ה'פלאפון' האישי שלו על הרצפה. כמו כן האישה הכחישה כי כינתה את בעלה "שיכור" ו"קמצן".

האישה אישרה כי הוציאה צו מניעה האוסר על בעלה להשתמש ברכב, לדבריה:

"כשקניתי את האוטו הכול היה ביחד, לטובת שנינו – מה ששלי שלו.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כש[פלוני] עזב את הבית, נוצר מצב: מי מסיע את הילדים לחוגים לבית הספר, לרופאים? אני.

אני התלוננתי אצל העורך דין שלי שנעלמו לי המפתחות של האוטו, החבאתי אותם. פניתי לעורך דין שלי ועשינו בירור שהתברר ש[פלוני] לקח, והעורך דין שלי פנה לעשות מה שצריך."

עוד נשאלה האישה:

"כיצד מסתדרות תשובה לכתב תביעה לגירושין ועוד [...] תביעות שלום בית, רכושית, ומדור ספציפי ושלום בית, ומזונות ילדים בבית המשפט – איך זה מסתדר ברצון לשלום בית?"

והשיבה:

"תביעת שלום הבית הכי חשובה לי. אני אוהבת את בעלי, אני מכירה אותו הכי טוב, לא בגדתי בו מעולם. נשואה שבע עשרה שנים ומעולם לא רכנו. תביעה אחרת מזונות ילדים זה לדאוג לילדים, הגשתי גם תביעה למדור ספציפי להישאר במקום שגרתי בו."

האישה נשאלה והשיבה:

"ש': נכון שהגשת בקשה לעיכוב יציאה?

ת': כן.

ש': כיצד זה מתיישב עם שלום הבית – זה פוגע בפרנסה שלו?

ת': בזמן הזה הוא לא עבד. במשפחה שלו יש סיפור: האבא לא התגרש מהאימא, הוא עזב את הארץ כשהיה נשוי והקים שם משפחה, ראיתי אותו מספר פעמים בלבד. חששתי שהסיפור הזה לא יחזור על עצמו [...]

ש': זה נכון שכל פעם שהוא בא להסדרי הראייה – שאת לא מקיימת אותם – כשהוא מחוץ לאוטו את מדברת אתו עם חלון סגור מוגף באוטו, לא פותחת את החלון?

ת': כשהוא לוקח את הילדים אני לא תמיד באוטו. זה דבר נדיר שזה קורה. העורך דין שלי אמר לי להימנע ממריבות איתו בגלל שהוא ניסה להתסיס אותי ליד הילדים, גם העובדת הסוציאלית אמרה לי שהוא לא יעלה הביתה וזה דבר נדיר – מה שאתה אומר.

ש': זה נכון שהעובדת הסוציאלית הורתה לו לא לעלות הבית בגלל עימותים בגללך, שהילדה זורקת עליו דברים?

ת': הוא לא עולה הביתה כי פקידת הסעד אמרה לו [...] כי הילדה ראתה ב'פלאפון' את ההתכתבות שלו עם בחורה ויש לה כעס עצום.

אני עושה כל מאמץ.

זאת ילדה סקרנית בגיל הנעורים, היא בכתה והתחננה שלא יעזוב את הבית, שהיא אוהבת אותו, כש[...] עברה את הניתוח בהרדמה כללית ישבנו ביחד – היה משהו משותף. אמרתי לו שני דברים, שלום בית, ואמרתי לו – ניסיתי לקבוע אתו פגישות והוא לא רצה.

ש': במשך שנה כש[פלוני] מחוץ לבית – מה עשית לקדם שלום בית האם התחבקת איתו? האם התנשקת איתו? האם הזמנת אותו?

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ת': דבר ראשון: פקידת הסעד – הייתי אצלה מספר פעמים. כל פעם הייתי אומרת לה שאני אוהבת אותו למרות שאמרה לי שאני אתרגל למצב. אמרתי לה: 'תדברי איתו'. כתבתי לו הודעות – 'בוא ניפגש', הזמנתי אותו בליל הסדר לבוא לעשות, הוא לא הגיע לשם, כשהיינו כאן בדיון ברכנות [...] אמרתי: 'בוא נשלים, בוא נחזור הביתה.' לא היה עם מי לדבר.

ש': האם הזמנת אותו הביתה להתייחד?

ת': הוא לא ענה לטלפון.

ש': באותו פסח כשהזמנת אותו – מה אמר לך [פלוני]? אמר לך: 'אני עם אמי האלמנה, אני אבוא עם אמי' – האם חזרת עם תשובה?

ת': אני הזמנתי אותו. כל השנים הוא היה עם אימא שלו, זה מובן מאליו, זה היה ברור שאני לא אשאיר אותה לבד.

ש': אביו של [פלוני] נפטר בדרום אפריקה לפני כחצי שנה. האם ניחמת אותו על פטירת אביו?

ת': כן.

ש': איך ניחמת אותו?

ת': התקשרתי אליו בלי סוף, הוא מיד נסע לאפריקה לאביו. כשחזר נכנס הביתה, חיבקתי אותו ונישקתי אותו והאמנתי שאולי נחזור. הלכנו לבית קפה – זה היה לפני שנה, אחרי שהגיש את הבקשה לגירושין – הוא חזר הביתה, אמרתי שהוא כן יסכים כי הוא צריך אותי. דיברתי איתו בבית קפה ודיברתי איתו על שלום בית, ואמר לי ש'זה שאבא שלי נפטר זה לא משנה את דעתי'.

ש': יש הודעת אס־אם־אס: כותב לה [פלוני]: 'אני פשוט בוכה שכימים אלו שאבי שוכב בבית קברות, אני נוסע לקבור אותו, היום את דנה איתי על כספים. לא יכולת להתאפק? אין לך א-לקים?' עונה לו: 'אין קשר'.

ת': הוא הוציא את כל הכסף מהחשבון. אין לי כסף לקנות אוכל לילדים – יש שלושה ילדים. הביא אות למצב של 'בור ללא תחית'."

בית הדין הורה על הגשת סיכומים.

סיכומי הצדדים התקבלו בבית הדין: סיכומי הבעל התקבלו בתאריך ט"ו באייר תשע"ו (23.5.2016), סיכומי האישה התקבלו ביום כ' בתמוז תשע"ו (26.7.2016), וסיכומי תגובה התקבלו בתאריך ד' באלול תשע"ו (7.9.2016).

בסיכומיו טוען הבעל כי תביעת האישה לשלום בית אינה מתיישבת עם תביעתה לרכוש, וכי תביעתה לחלוקת הרכוש מורה על חוסר כנותה בתביעת שלום הבית. בא כוח הבעל עומד על כך שהאישה קנתה רכב בסכום גבוה ללא ידיעת וללא הסכמת בעלה, וזאת במהלך תקופה בה הבעל – שהיה בן ארבעים ותשע – פוטר מעבודתו בתחום ההיי־טק, לא שעתה לבקשותיו הרבות לבטל את העסקה, ובסופו של דבר אף הוציאה נגדו צו מניעה האוסר עליו להשתמש ברכב. עוד טוען בא כוח הבעל כי חיי האישה עם התקיימו רק אחת לכמה חודשים, הפעם האחרונה הייתה באוגוסט 2014, כאשר גם במשך החודש שבו שהה הבעל בבית לאחר הגשת תביעת הגירושין לא ראתה האישה לנכון לקיים עמו יחסי אישות. לטענת הבעל האישה מסיתה נגדו את הילדים, ואינה מכבדת אותו. לטענתו כאשר התכנסו עם הילדים לשיחה על הפקדה, הכינה לכל הנוכחים תה עם עוגיות אך לא הכינה לבעל. עוד טוען הבעל כי האישה לא

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כיבסה ובישלה ולא דאגה לצורכי הבית. לבסוף עומד הבעל על כך שהאישה השחיתה את מחשבו האישי של הבעל ואת ה'פלאפון' שלו. לאור כל האמור לעיל מבקש בא כוח הבעל כי בית הדין יקבע שהאישה חייבת לקבל את גיטה ושהיא הפסידה את כתובתה, בא כוח הבעל מצייין כי שווי הנכסים הפיננסיים (פרט לדירה) שצברו הצדדים עומד על כמיליון וחמש מאות אלף ש"ח, וכי גם בכך יש כדי לשלול מהאישה את כתובתה.

בסיכומי בא כוח האישה נטען כי לבעל אין כל עילת גירושין שכן הבעל מודה שהתקיימו בין הצדדים יחסי אישות בחודש אוגוסט 2014. לטענתו, הבעל בגד באישה עם אישה נשואה בשם [אלמונית] ולטענתו האישה פעלה רבות למען שלום הבית.

על כן טוען בא כוח האישה:

"לאור כל האמור לעיל ולאור הודעת הבעל על רצונו הנחוש להתגרש ולאור ההשפלה אשר חוותה האישה בשל מעשיו הנלוזים של הבעל, בגידותיו ותחבולותיו, אין לגרש את האישה ללא הגנה על זכויותיה שבדין."

עוד טוען הוא כי לבעל זכויות במאות אלפי ש"ח ועל כן אין לאישה להפסיד את כתובתה. בא כוח האישה מצטט מסרים שהעביר הבעל לידי האישה בין התאריכים 5.2.12–9.4.14 ובהם הבעל משבח את אשתו. עוד טוען בא כוח האישה כי ההחלטה לקניית הרכב הייתה משותפת. עוד כותב בא כוח האישה כי יש לדחות את תביעת הגירושין של הבעל ולקבל את תביעת שלום הבית של האישה.

בסיכומי התגובה מצייין בא כוח הבעל:

"בעוד האישה מבקשת שלום בית, הפעילה האישה נגד הבעל שש הגבלות שונות נגדו – עיכוב יציאה מן הארץ, הגבלת חידוש רישיון נהיגה, הגבלת שימוש כרטיס אשראי, לקוח מוגבל מיוחד, הגבלת החזקת דרכון, הגבלת חייב תאגיד.

זאת למרות שהבעל משלם את דמי המזונות כסדרם.

האם זה שלום הבית או ניסיון למוטט את הבעל כלכלית ולגרום לו לאיבוד עבודתו?"

לאחר קבלת סיכומי הצדדים וכדי ללבן את הדברים פעם נוספת, סבר בית הדין כי טוב יהיה לזמן את הצדדים לדיון נוסף קודם מתן פסק הדין. ואכן הצדדים הוזמנו לדיון שהתקיים ביום ב' חשוון התשע"ז (3.11.16).

גם בדיון זה עמד הבעל על רצונו להתגרש, שכן לטענתו 'סבל מאוד' בחיי הנישואין. הבעל שב על טענותיו כי האישה מיעטה ביחסי אישות עמו, מנעה ממנו מנהגי חיבה, שיקרה לו, השפילה אותו בפני ילדיו, ולטענתו:

"כש[...] נולד הכניסה אותו למיטה הזוגית וישן איתנו [...] כשהיא הייתה נכנסת למיטה בלי חולצה, הוא מגיל אפס היה איתנו עד גיל שבע או שמונה, עד אז הייתה בלי חולצה."

עוד טען הבעל כי האישה לא בישלה ולא ניקתה את הבית, קנתה רכב מפואר ללא ידיעתו וזאת בתקופה בה הוא פוטר מעבודתו. לטענתו:

"לפני שהגשתי את התביעה נתתי לה עוד הזדמנות. אמרתי לה. נשארתי בבית חודש – במשך כל החודש הזה לא קראה לי ליחסי אישות, אמרה לכל הילדים שאני חי עם אישה."

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הבעל שב על הכחשותיו כי ניהל קשרים עם אישה זרה, וציין כי אשתו הסיתה את בתו נגדו. לטענת הבעל (מפיו ומפי ובא כוחו, מן הפרוטוקול):

הבעל:

"אני איבדתי את הבת שלי בגלל אשתי [...] לא מדברת איתי בגללה.

לא היה שום התקרבות מצידה, שום ארוחת ערב, אמרתי לה: 'תנסי לראות מה עושים'. שום דבר, להפך: לקחה את הילדים ואמרה: 'אני אדאג שהילדים שלך לא ידברו איתך לעולם, שהשם שלהם לא יהיה [שם המשפחה של פלוני], אתה תגמור כמו אבא שלך [...]'

הוציאו נגדי עיכובי נסיעה. בגיל חמישים הייתי צריך להחליף עבודה, האישה ועורך הדין הוציאו לי שישה עיקולים ועוד עיכובי נסיעה, לקחה את כרטיס האשראי ורצו את רישיון הנהיגה. למה? זה שלום בית? זה רק מראה את האופי שלה.

יש תיק מזונות בהוצל"פ שנפתח נגדי ובקשה על טיפול רפואי, היא רשמה שש קבלות של פסיכולוג, ואני [...] שאני רוצה להגן עליה, זה בערך 600–700 ש"ח. הוציאו לי שישה עיקולים. הייתי מובטל שנה.

התקשורת בינינו היא אפס חוץ מעניין הילדים.

כל החגים מאז העזיבה שלי הילדים אצלה. ככה היא מכינה את הילדים, מדריכה את הילדים. היא הפירה את ההחלטה של התסקיר, הילדים לא היו אצלי אף פעם בחגים. יש לי שלושה ילדים – [...] בת שש־עשרה, אני נלחם עליהם הם בקשרים טובים. את [...] אני מנסה מה שאני יכול, אבל היא כל כך הכניסה בה ארס – הילדים אמרו לי מראש: 'את החגים אנחנו עושים עם אימא'. אני משלם כ־5,000 מזונות, נשאר עם 1,000 ש"ח. אני בן חמישים בנפרד כשנתיים."

בא כוח הבעל: "ביקשנו פירוק שיתוף, הם לא משתפים פעולה [...]"

הבעל: "היא החליפה מנעולים בבית, זה גם שלום בית?"

היא קנתה את האוטו והוציאה נגדי צו הרחקה מהאוטו, היא קנתה טויוטה חדשה, שיקרה אותי ולא הודיעה לי, הוציאה צו הרחקה ממני, רשמה את האוטו על שמה ולבית היא החליפה את המנעולים.

אני מחזיר את הבת [...] בשעות מאוחרות מכל מיני מקומות שהיא, אמרתי לה: 'תיקחי את המפתח שלי'. ואמרה לי: 'היא החליפה את המפתח'. זה היה לפני חודש – מתי החליפה אני לא יודע.

חלק מהגירושין נובעים מכיוון שיש לה נטייה לשקר, חלק מהדברים הלכתי למכונת אמת, אני מקווה שבית הדין יידע."

בא כוח הבעל: "הגשתי כאן בקשה לפירוק שיתוף, כרוכה וכנה לגירושין. לא הגשתי לבית המשפט 'פירוק שיתוף' – היו שני תיקים שנפתחו בהוצל"פ אחד זה הוצאות רפואיות – כ־2,500 ש"ח בערך, ותיק נוסף על הוצאות החזקת הבית שזה היה 600 ש"ח."

היינו בדיונים שם, הגשנו סיכומים, ולא נתנו החלטה שם. אבל למרות זאת הוריתי לו, כדי למנוע את המחלוקת, להפקיד את הסכום ולאפס את התיק. התיקים 'מאופסים'.

הפסיכולוגית אמרה שהטיפולים היו בגין טיפולים שלה ולא של הילדים."

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הבעל: "[...] המרורים שאני עובד בשנתיים האלה. יש לי כעס, כשבאתי לקיים את הסדרי הראייה – בהתחלה הייתי עולה הביתה – הילדים היו זורקים עליי דברים. פקידת הסעד הזמינה את האישה והתחילו לזוז הסדרי ראייה. הייתי מחכה שעות לילדים, כל פעם, היא לא שלחה אותם למטה – פיזרה אותם לחברים, הלכו חודש לבית מלון ולא ידעתי איפה הם, כדי להכניס לילדים פחד ממני כשהייתי מגיע להסדרי ראייה. אמרה לי העובדת הסוציאלית 'אל תעלה למעלה', והיא קיבלה הוראה ממנה לשלוח את הילדים למטה ולא שולחת. כל פעם שהייתי מגיע הייתה רצה איתם מהאוטו וסוגרת את החלון.

כשהייתי בא היו זורקים עליי דברים [...] שפכה עליי מים על הראש, והיא צחקה. האישה הייתה מדברת איתי מחלון מוגף – כשהייתה ברכב היה סגור הייתה מדברת איתי בחלון מוגף. פקידת הסעד הבינה שהיא משקרת, אמרה ש'פעם ראשונה ראיתי דבר כזה' – פעם ראשונה שפקידת הסעד עושה מארב לראות למה היא לא מראה לי את הילדים. הדברים האלה כתובים בתסקיר – ואמרה: 'לא נתקלתי בכך שאשה עושה כל כך הרבה נזקים לילדים.'"

האישה עמדה על רצונה בשלום בית, האישה שבה על טענותיה כי הבעל ניהל קשר עם אישה זרה, לטענתה:

"הוא תלה בחדר שינה שלנו תמונה שהוא והיא רק שניהם ביחד ששניהם רצים במרתון, רק את שניהם רואים, לא חשדתי שיש משהו ביניהם לימים כש[...] ראתה את מה שכתוב ב'אס'אם'אס'ים – אני יודעת מי הבחורה הזו היא הייתה רווקה היום היא נשואה, היא מאוד יפה, בשישי בערב במקום לבוא הביתה, היה הולך איתה."

האישה הכחישה כי הערימה קשיים בנושאי הסדרי השהות וכי שוחחה עם בעלה דרך חלון מוגף וטענות נוספות:

"לא זוכרת חלון מוגף."

זה לא נכון שהבן היה נוהג לישון איתנו ואני הייתי ללא בגד, הינקתי את הילד שנתיים, מעולם לא ישן איתנו כשהיה בן חמש. העורס ראתה איפה הוא ישן.

מה שהוא סיפר שהילד היה גדול ואני הייתי ללא בגד – זה לא נכון [...]

לגבי החגים – הזמנתי אותו הוא לא הגיע, בפסח האחרון, כל פסח הזמנתי אותו, הוא לא הגיע. מעולם לא יזם להזמין אותם לחג [...]

אני מדברת אליו בכבוד, אני מצפה שיחזור אליי הביתה."

בית הדין שאל את האישה על התביעה הרכושית שהגישה ועל טענות נוספות ונענה:

"בית הדין: על איזה רקע באה התביעה הרכושית שלך?"

בא כוח האישה: מה שקרה – הבעל נתן הוראה להקפיא את החשבון המשותף של הצדדים. בטרם מתן ההוראה להקפיא אותו, הבעל משך במזומן 30,000 ש"ח – הלך הבעל לפני שנתן את ההוראה הוציא 30,000 ש"ח [...] זו פעולה בחוסר תום לב שיש בה 'להדליק אור אדום' ובהחלט הגשתי את התביעה שמגיע לי מחצית ממה שהוא יקבל – איזון. ברגע שהוא יקבל את הכסף זכותי שהחלק שלה יהיה מובטח ולא שיעשה פעולה חד-צדדית – מוציא כסף, ולכן קמה סכנה שאני לא יודע מה הוא עומד לעשות.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

זה זכות של בעל דין לבוא ולומר 'חצי מגיע לי', בהחלט שהוצאת הכספים של 30,000 ש"ח, אם לא הייתי מגיש את התביעה הייתי עורך דין רשולן [...]

האישה: החלפתי את המפתחות של הבית ונתתי לו מפתח – היה כרטיס בשביל שכפול והילדים מאבדים את המפתח ולא מצאתי את הכרטיס. נתתי לו מפתח חדש באחד מהימים שהוא בא.

הבעל: היא שקרנית כרונית, לא קיבלתי מפתח, הבת שלי נשארה בלילה מחוץ לבית.

האישה: הילדים שלי היו נוכחים כשנתתי לו.

בית הדין: האם את מוכנה ללכת לבדיקת פוליוגרף?

האישה: מה שהעורך דין שלי יגיד, אין לי מושג בזה.

הבעל: אני מוכן ללכת לפוליוגרף.

הכרעת ההלכה

הצדדים שבפנינו אינם חיים זה עם זה וזו מזה קרוב לשנתיים ימים.

הבעל עזב את הבית לאחר שלטענתו אשתו נמנעה מלקיים עמו יחסי אישות, ותדירות יחסי האישות ביניהם פחתה לאחת למספר חודשים, כמו כן לטענת הבעל אשתו סירבה לאפשר לו לנשקה בפיה ולגעת בה (הכול כמפורט לעיל באורך מפייהם של הצדדים).

האישה הכחישה את שתי הטענות הללו של הבעל.

עוד טוען הבעל כי האישה רכשה רכב פאר בלא ידיעתו ובלא הסכמתו, ואף לאחר זמן לא שעתה לבקשותיו לבטל את העסקה.

לבסוף טוען הבעל כי אשתו נהגה לעלוב בו ולבזותו ליד הילדים.

עוד טוען בא כוח הבעל שהאישה עצמה אינה חפצה בשלום בית שכן היא כלל לא פנתה אל בעלה בנושא, ואף הגישה נגדו תביעה רכושית.

האישה הכחישה גם את טענתו של הבעל בנוגע לרכב וטענה כי הרכב נקנה בהסכמתו של הבעל. אולם האישה מודה כי הרכב נרשם על ידה רק על שמה וכי היא הוציאה צו מניעה האוסר על הבעל להשתמש בו. כמו כן האישה אף הכחישה את טענתו של הבעל כי היא עלבה בו.

לטענת האישה בעלה בגד בה אך היא סולחת לו, ועל כן היא מבקשת כי בית הדין ידחה את תביעת הבעל לגירושין ויקבל את תביעתה לשלום בית.

מכל האמור עולה כי הבעל מעמיד את תביעתו לגירושין על שלוש רגליים:

א. לטענתו האישה מיעטה בקיום יחסי אישות עמו;

ב. הבעל טוען כי האישה לא אפשרה לו לנהוג עמה מנהגי חיבה;

ג. טענות הבעל כי אשתו עלבה בה, לא נמלכה בו בעניין כלכלי משמעותי וכי היא עצמה אינה מעוניינת בו.

נכון בדברים אחד לאחד.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

א. אישה הממעטת בחיי אישות עם בעלה

לטענת הבעל האישה מיעטה מאוד בקיום חיי אישות עמו. לטענתו חיי אישות התקיימו אחת למספר חודשים, וגם זאת אך לאחר שעמד בתנאים שונים מצד האישה. האישה הכחישה את כל דבריו אלו.

והנה ראש לכול נראה לעניות דעתי שיש להבהיר כי אישה המונעת מבעלה חיי אישות, אינה מתרצה לו אלא לעיתים רחוקות ביותר וממעטת מן העונות הקבועות בהלכה (שולחן ערוך אבן העזר סימן עו) היא 'מורדת'.

כך מפורשים הדברים בשו"ת מהרי"ט (חלק א סימן ה) שכתב שהאישה אינה משועבדת לבעלה לחיי אישות כל אימת שירצה וכל זמן שהיא מסרבת לקיים חיי אישות מעבר לעונה האמורה בתורה אין לדונה כמורדת, וכך לשונו:

"דהא ודאי לא משעבדה ליה בכל שעה אם היא אינה רוצה שלא מצינו מורדת אלא באומרת 'מאייס עלי' או 'מצערנא ליה' אבל אם היא טוענת בעונה האמורה בתורה הטיילין וכו' נראה דלא כייפי לה שאינה שבויתת חרב להזדקק לו בכל שעה."

וכן העלה בשמו הכנסת הגדולה (הגהות טור אבן העזר סימן עז אות ז):

"לא מצינו מורדת אלא באומרת 'מאייס עלי' [צ"ל: 'מאייס עלי'] או 'מצערנא ליה', אבל אם היא טוענת: בעונה האמורה בתורה הטיילין כו' נראה דלא כייפינן לה שאינה שבויתת חרב להזדקק לו בכל שעה. מורי הרב ז"ל בתשובה חלק א' סימן ה'."

והדברים עולים בקנה אחד עם דברי רבנו החלקת מחוקק (אבן העזר סימן עז ס"ק כ), וזו לשונו:

"ופשוט בעיני כל שלא מתנהג עמה על פי הדין למעט מן העונות או בשאר דברים 'מורד' מקרי, וכן היא שאינה עושה לו רצונו 'מורדת' מקרי – מה לי כולה מה לי פלגא."

היינו כל זמן שמקפידים על קיום העונות הכתובות אין כאן כל עניין של מרידה אף אם מי מהצדדים מסרב לקיים יחסי אישות מעבר לכך, וממילא עולה שכל זמן שמי מהצדדים מסרב לקיים יחסי אישות על פי העונות הקבועות בהלכה הרי שניתן להחיל עליו דיני מרידה.

וידעתי כי יש מי שירצה להקשות [על תחילת הדברים המיוסדת על דברי המהרי"ט] מדברי מר"ן (בסימן עז סעיף ב) אשר נקט בלשונו הקדושה שמי שמרדה בבעלה כדי לצערו: "[...] ואפילו היה בעלה מלח שעונתו לששה חודשים [...] הרי זו מורדת."

וכתב על כך החלקת מחוקק (שם ס"ק יט) וזו לשונו:

"[...] אבל במורדת מי ימחה בידו לקרב עונתה. וצריך לומר דמיירי שהולך עתה לים ואין דעתו לבוא רק לששה חודשים, והיא אומרת 'לכשתבוא לא אשמש עמך', אז מתחיל המרד מעתה [...]"

והסביר הבית שמואל (שם ס"ק כג):

"ואפילו אם היה בעלה מלח – לא מבעיא אם הוא בביתו ויכול לקרב עונתו אלא אפילו שהוא הולך מביתו ואין בדעתו לבוא עד ו' חודשים מכל מקום מתחילים ימי מרידה מייד, חלקת מחוקק" –

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

דברים שמהם עולה כי לשון מר"ן השולחן ערוך "ואפילו" מתייחסת לכך שאפילו אם המלח מפליג הימה דנים את האישה כמורדת, שכן אם הוא בביתו פשוט הוא יכול לקרב עונתו, והגם שעונתו על פי ההלכה היא אחת לשישה חודשים רשאי הוא לקרבה והאישה חייבת להיענות לו.

והאמת תורה דרכה כי כן היא האמת אך אין בכל זה כדי ללמד שמי שמסרב לקיים חיי אישות מעבר לקבוע בהלכה נקרא 'מורד', ואבאר את שיחתי:

עונתו של ספן שהיא אחת לשישה חודשים אינה גזרת הכתוב ואינה כהלכתא בלא טעמא, וכבר ביאר המאירי (כתובות סא ע"ב) וכתב גם השיטה מקובצת (שם) בשם תלמידי רבנו יונה שהספנים דרכם לצאת מהלך שלושה חודשים ועל כן נתנו להם שיעור שישה חודשים כדי שיספיקו לצאת ולבוא. וממוצא דבר למדנו שטעם נתינת שישה חודשים הוא כדי לאפשר להם להתפרנס ממשלח ידם. וכפי שכתב הר"מ גיפטר (מצוות הבית חלק ב סוף קונטרס משפט האישות אות ה, הובא באוצר הפוסקים סימן עו סעיף ב ס"ק יג) שמה שעונת הספן היא לשישה חודשים, זה כדי לאפשר לו להתפרנס וגם זה בכלל "וחי בהם" – ולא שימות בהם" שהוא הגורם לקביעת זמני העונה כמו שכתוב בלבוש (אורח חיים סימן רמ סעיף א).

ממילא בזמן שהספן מתעכב בביתו אין כל טעם להעמיד את עונתו על שישה חודשים, שהרי הוא אינו זקוק לכך, ועל כן במשך כל אותו זמן שב הוא להיות כאחד ה'טיילין' השונים פרקם ולנים בביתם, כלשונו של רש"י (כתובות סב ע"א דיבור המתחיל בני פירקי נאכן למסקנה 'בני פירקי' אינם 'טיילין', אבל הלנים בביתם שאינם 'בני פירקי' ואף אינם – באותו זמן – 'פועלים' – טיילין הם, ואם יש להם מלאכה או טרדה באותו זמן – דינם כפועלים כדברי האגרות משה דלהלן וכן יש לבאר בדברי ההפלאה דלהלן).

וכן כתב ההפלאה (קונטרס אחרון סוף אות ג): "ונראה דבחמר וגמל וספן בזמן שהם משתהים בעירם זמן מה דינם כמו פועלים שעושים מלאכה בעירם דעונתם פעמיים בשבת."

וכן העלה להלכה גם רבנו האגרות משה (אבן העזר חלק ג סימן כח), וזו לשונו:

"דפשוט לעניות דעתי דאף בזמן שהיה הספן שוהה בדרכו ששה חדשים אם נזדמן שעשה דרכו בפחות מחצי זמן כדמצינו שאירע כן לאלכסנדרוס מוקדן בסוכה דף נ"א, ואף בדרך נס, לא יפטר מעונה כשישב אחר כך טייל בביתו.

והזמן נאמר על הזמן שמותר לשהות בדרך ואין לו למהר מדרך הספנים ששוהין כל כך זמן אף שאפשר לו לפעמים לקצר. וכל שכן כשפרנסתו הוא מנסיעות למדינות רחוקות להביא סחורה – שמתחלה היו שוהין כחצי שנה ויותר ועתה הוא רק שעות – שודאי לא נפטר, אלא אחרי שנשאר לישב בביתו – תלוי זמן ההוא במה שעושה בביתו, אם טייל אם פועל.

ורק יש למילף שאינו מחוייב להחזיר מדרכו שודאי כל הנוסעים לפרנסתן שוהין איזה שבועות בהמדינה ההיא לצורך מסחרם מצד ריבוי ההוצאה שלא שייך שיסעו לשם בכל שבוע אף שרק שעות אחדות היא הנסיעה, שרשאי להשהות כדרך הסוחרים שנוסעים לשם כמותו אף שהוא כבר גמר עניניו בפחות. אבל כשבא לביתו שוב הוא בימים שהוא בבית כמו האנשים הקבועים בפה כטייל ופועל, וליכא לפי זה שום סתירה לזמנים שקבעו חכמים."

ועל פי זה משמעות דברי מר"ן השולחן ערוך וביאורם שאפילו כאשר המלח יוצא לעבודתו נחשבת האישה למורדת ברגע שמכריזה כי תמנע ממנו, ועל אחת כמה וכמה אם הוא נשאר

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בביתו שאז עונתו כעונת הטיילין וודאי שתיחשב אשתו כמורדת – אך לא כך כשאינה מסכימה ליותר מהעונה הרלוונטית באותה עת.

כך או כך, אין כל סתירה למה שהעלינו בראש דברינו כי אישה או גבר הממעטים מן העונות הקבועות בהלכה עשויים להחיל עליהם דיני מרידה.

מעמדה ההלכתי של בדיקת פוליגרף

אלא שלמרות כל האמור לעיל אין בידנו כל דרך לקבוע כי האישה שבפנינו 'מורדת', שכן האישה עצמה הכחישה את כל טענותיו אלו של הבעל (והגם שאפשר שישנה הסכמה כי החל בתאריך 8.14 לא התקיימו ביניהם יחסי אישות למרות שהבעל עזב את הבית רק חודשיים מאוחר יותר, מכל מקום לא הוכח לנו בשל מי ובשל מה הייתה מניעה זו, ואכן ייתכן שהיא נבעה מבעיות רפואיות שמהן סובלת האישה או מדברים אחרים שאינם מורים על מרידה).

כדרכם של עניינים אלו שהצניעות יפה להם לא הומצאה לפנינו כל הוכחה או ראיה קבילה בדין התומכת בגרסתו של אחד הצדדים. אכן הבעל צירף לבית הדין בדיקת פוליגרף שנערכה לו מיוזמתו, ובה נשאל והשיב כדלקמן:

”שאלה: האם במהלך ארבע עשרה שנים מתוך שש עשרה שנות נישואי קיימת יחסי מין עם אשתך לעיתים רחוקות – פעם במספר חודשים?

תשובה: כן.”

בממצאי בדיקת הפוליגרף נכתב:

”ממצאי הבדיקה: הנבדק הגיב בתגובות המעידות על אמירת אמת בתשובותיו לשאלות הרלוונטיות.

חוות דעת: מהממצאים עולה כי הנבדק דובר אמת בגרסתו לשאלות שנשאל.”

אולם רבותינו הפוסקים כבר האריכו לדון במשקלה של בדיקת הפוליגרף ומהם בפד”ר (חלק יג עמ’ 224) ובדברי מר”ן הראשון לציון היביע אומר זצ”ל (באותו תיק, יביע אומר חלק ז חושן משפט סימן ח), בפסקי בית דין לממונות ירושלים (חלק ו עמוד 13) ובפסק בית הדין הרבני הגדול (תיק מס’ 873340/1) וכולם העלו שאין לקבל את בדיקת הפוליגרף כראיה מוחלטת, ועיין בלשונו של הגר”צ אלגרובלי שליט”א בפסק הדין בבית הדין הרבני הגדול (הנ”ל) שכתב:

”[...] טיב מהימנות הפוליגרף שהלכתית לא ניתן לסמוך עליו בשים לב שהבדיקה לא אובייקטיבית, והיות והפרמטרים בסובייקט הנבדק משפיעים על תוצאתה.”

וכן הסכים שם גם הגר”ג גורטלר שליט”א וכתב: ”אין לקבל את הפוליגרף כהוכחה.”

משכך הם פני הדברים שבים אנו לדברי הרמב”ם (פרק יד מהלכות אישות הלכה טז) שפסקם מר”ן השולחן ערוך (אבן העזר סימן עז סעיף ד) כי:

”איש ואשתו שבאו לבית דין, הוא אומר: 'זו מורדת מתשמיש' והיא אומרת 'לא כי כדרך כל הארץ אני עמו', וכן אם טענה היא ואמרה שהוא מורד מתשמיש והוא אומר: 'לא כי אלא כדרך כל הארץ אני עמה' – מחרימין תחילה על מי שהוא מורד ולא יודה בבית דין. ואחר כך, אם לא הודו,

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

אומרים להם: 'התייחדו בפני עדים'. נתייחדו ועדיין הם טוענים, מבקשים מן הנטען ועושים פשרה כפי כח הדיין."

בנדון שבפנינו הצדדים חיים בנפרד מזה קרוב לשנתיים, ואך ברור הוא כי כלל לא ניתן לבדוק בשלב זה עם מי האמת בכל הקשור לטענות ההדדיות על המרידה. ממילא אין לנו אלא לקבוע את המובן מאליו והוא כי בהעדר כל הוכחה אין בטענתו של הבעל כי אשתו מרדה בו כדי לחייבה לקבל את גיטה.

ב. אישה שאינה מאפשרת לבעלה לנהוג מנהגי חיבה

והנה בנדון שבפנינו בא הבעל בטענה נוספת הקשורה לחיי האישות. לטענת הבעל גם באותן פעמים, מועטות לדבריו, שבהן הסכימה האישה לחיות עמו חיי אישות היא הטילה עליו מגבלות שונות – סירבה כי יישק לה על פיה וייגע בה (כמפורט לעיל), אולם גם את הטענות האלה האישה מכחישה מכול וכול.

הנה גם טענות אלו – לו היו מוכחות אפשר שהיה בהן כדי להחיל על האישה את דיני המורדת. כך פסק מרן השולחן ערוך (סימן ע"א סעיף יג, ומקורו בגמרא כתובות מח ע"א):

"האומר 'אי אפשי אלא אני בבגדי' והיא בבגדה' – יוציא ויתן כתובה וכל שכן אם אינו נזקק לה כלל. הגה: וכן היא אומרת אי אפשי אלא אני בבגדי והוא בבגדו תצא בלא כתובה."

והסביר הריטב"א (כתובות שם):

"האומר 'אי אפשי אלא אני בבגדי' וכו' 'יוציא ויתן כתובה' – פירוש ואף על פי שעושה כן לצניעות. והוא הדין כשהיא אומרת כן מורדת מתשמיש חשיבא שאין דרך חיבה."

ועיין גם בשו"ת הרשב"א (החדשות סימן קע"ו) שממנו משמע שב'אני בבגדי' והיא בבגדה' יש צער לאישה. ועיין עוד בב"ח (שם), בחלקת מחוקק (שם ס"ק כ), בבית שמואל (שם ס"ק יא), בחזון איש (הלכות כתובות סימן סט אות כ), ובפסקי הלכות יד דוד (אישות פרק יד אות כו) שכתב דהאומרת 'אי אפשי' יש לאסור מסברה והוויא מורדת וכופין אותה להתגרש גם בזמן הזה, דבכהאי גוונא לא חתרים רבנו גרשום מאור הגולה. יסוד הדברים הוא כי חיי האישות עיקרם חיבה ועל כן ברור הוא כי צריך שהם ייעשו דרך חיבה, וממילא כאשר ישנם חיי אישות אך חיים אלה אינם נחיים בדרך חיבה, ואדרכא יש בהם צער, אין הם חשובים קיום מצוות עונה.

אלא שכאמור לעיל גם בעניין זה ישנה הכחשה מוחלטת בין הצדדים, וגם לעניין זה לא עלה ביד הבעל להביא ראיה או הוכחה התומכת בדבריו. על כן גם כאן, כבחלקו הקודם של פסק הדין, לא ניתן להחיל על האישה שבפנינו דיני מורדת.

והיות שמכל האמור עד כה עולה כי בנידון דידן אין להחיל על האישה את דיני המורדת, הרי שכפי שהרחבתי בפסק דין אחר (תיק מס' 339810/2) במצב עניינים שכזה אין כל מקום לחייב את האישה בגירושין ואך ברור הוא כי אין האישה מפסידה את זכאותה לכתובה.

ג. משמעות יחס האישה לבעל, התנהלותה כלפיו כמבחן לכנות תביעת שלום הבית

לשתי הטענות דלעיל מצרף הבעל טענות נוספות הנוגעות להתנהלותה של האישה עמו בחיי היום יום וממילא גם לכנות רצונה של האישה בשלום בית עם בעלה. לטענת הבעל

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

אשתו כלל אינה מכבדת אותו ואינה מעוניינת בחיי שלום עמו. לטענתו אשתו נהגה לעלוב בו ולבזותו ליד הילדים, לא כיבדה אותו ואת רצונותיו, ובאופן ספציפי חזר הבעל פעם אחר פעם על כך שהאישה רכשה רכב פאר בלא ידיעתו ובלא הסכמתו, ואף לאחר זמן לא שעתה לבקשותיו לבטל את העסקה, וזאת למרות שהייתה זו עסקה יקרה שנעשתה בעת שהבעל פוטר מעבודתו. עוד טוען הבעל כי כאשר הגיע להסדרי שהות עם ילדיו שוחחה עמו האישה מעבר לחלון מוגף וכי כאשר הצדדים התיישבו לשיחה עם ילדיהם האישה כיבדה את כולם במשקה חם ועוגיות אך לא טרחה לכבד כך את הבעל. לדברים אלה מוסיף בא כוח הבעל שהאישה אף הגישה נגד הבעל תביעה רכושית שבה, בין היתר, תבעה:

“אשר על כן, כבוד בית הדין הנכבד מתבקש להזמין את הנתבע לדין ולפסוק כדלהלן:

לקבוע כי כל הזכויות, מכל מין וסוג שהוא, ללא יוצא מן הכלל, הרשומות (בשלמותן או בחלקן) על שם מי מבני הזוג או המוחזקות עבורו על ידי גורמים אחרים הפועלים מטעמו – אשר נצברו בתקופת החיים המשותפים – כל אלה מהווים חלק בלתי נפרד מהרכוש המשותף של בני הזוג, ליתן פסק דין לאיזון בכלל הזכויות לרבות ובעיקר זכויות הנתבעת עת פיטוריו מהחברה.

לחייב את הנתבעת בתשלומי איזון עיתיים בשל הפער בכוח ההשתכרות של בני הזוג, כמפורט לעיל.”

כמו כן צירף בא כוח הבעל לתיק בית הדין מגבלות שנקטו נגד הבעל לבקשת האישה בהוצל”פ וזאת בשל חוב נטען בסך של כ־2,515 ש”ח: נשללה מהבעל הזכות לקבל דרכון או להחזיקו, לקבל רישיון נהיגה או להחזיקו, הוגבלה יציאתו מהארץ, הוא הוגדר כלקוח מוגבל מיוחד ועוד. לטענת בא כוח הבעל דברים אלה מלמדים על חוסר כנותה של האישה בתביעת שלום הבית, ועל כן יש לחייבה בגירושיה.

האישה הכחישה את רוב ככול טענותיו אלו של הבעל ובתוכן גם את טענתו בנוגע לרכישת הרכב וטענה כי הרכב נקנה בהסכמתו של הבעל. אולם האישה מודה כי הרכב נרשם על ידה רק על שמה, לא הכחישה מסרונים שהציג הבעל ושבהם ביקש ממנה לבטל את המכירה, ואף הוציאה צו מניעה האוסר על הבעל להשתמש ברכב.

כמו כן בדיון שהתקיים ביום ו' בכסלו התשע”ו (18.11.2015) לא הכחישה האישה כי שוחחה עם בעלה מעבר לחלון מוגף אך טענה שדבר זה כמעט שלא קרה, וזאת בניגוד לדברים שאמרה בדיון האחרון שבו טענה שאינה זוכרת דבר שכזה. עוד התגלעו בין הצדדים הכחשות בנוגע לשאלה אם הזמינה האישה לחג גם את אמו האלמנה של הבעל ואם העבירה לבעל את המפתח החדש לבית.

לדאבון לב לאחר שהאישה נתפסה משקרת בנושא אחד קשה לקבל את דבריה ביתר הנושאים, אך נראה שגם ללא קביעת מסמרות בשאלות אלה מונח לפנינו די חומר כדי לקבוע מסמרות בשאלות המרכזיות.

אבהיר את הברור מאליו והוא כי אישה המבקשת לשכנע את בעלה לשוב ולשקם את חורבות ביתם לא נוהגת להגיש נגדו תביעות רכוש, לגרום להפעלת סנקציות אך בשל חוב של כ־2,515 ש”ח, ואינה משוחחת עמו מעבר לחלון מוגף. כמו כן אישה הטוענת שרצונה בשלום עם בעלה וטוענת כי היא קנתה רכב משפחתי כדי להפגיע ולשמח אותו אינה רושמת את הרכב רק על שמה וודאי שאינה מוציאה נגד בעלה צו מניעה האוסר עליו את השימוש ברכב.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

אכן האישה טענה כי בעלה בגד בה אך עם זאת ובאותה נשימה הוסיפה כי היא סולחת לו, אם אכן מיוזמתה היא סלחה לו ואם אכן היא מעוניינת לקומם ולשקם את חורבות ביתה – לא זו הדרך לעשות זאת.

עם זאת, לא למותר לציין כי הבעל הכחיש נחרצות כי בגד באשתו. האישה לא סיפקה כל הוכחה בעלת משקל לדבריה וגם מהמסרונים שצירפה לבית הדין אין כל הוכחה. אדרבה מאותם מסרונים נראה כי לכל הפחות בשנים האחרונות לא התקיים כל קשר משמעותי בין הבעל לבין הנטענת. הבעל כתב (לנטענת [אלמונית]) במסרון: "ב־2013 רצת איתי, ב־2014 רצת עם בעלך, נראה שב־2016 שוב תורי. לא?" הדבר מלמד כי אין ביניהם קשר רציף, קביעה המקבלת חיזוק מכך שהבעל כותב לה לאחר מכן – "כמה הייתי חולה עלייך [...] לא יאומן שעברו שנתיים" – דבר שגם הוא מורה שמזה שנתיים אין לו קשר עם האישה. לאחר מכן הבעל מספר לחבר כי כתב [אלמונית] "למה את רוצה כל כך לרוץ איתי [...] נראה לי שלא אשמע ממנה לעוד שנתיים". דברים המחזקים את ההנחה כי לא היה בין הבעל לבין הגב' [אלמונית] קשר מעבר לקשר עליו הצהיר בפנינו הבעל.

על כן אין מנוס מלקבוע כי מכלול העובדות שהוזכרו לעיל מוביל למסקנה אחת והיא שהאישה עצמה כלל וכלל אינה פועלת לקימום הריסות ביתה ואדרבה מעשיה עד כה, ובפרט התביעות שהגישה נגד בעלה ואמצעי האכיפה שנקטה בהם נגדו, ובמצורף אליהם התקשורת שכתעט ואינה קיימת בין הצדדים (כאשר כאמור האישה מודה כי שוחחה עם בעלה מעבר לחלון מוגף), מורים על אי רצונה בבעלה בתור שכזה, ועל כן אין מנוס מלדחות את תביעתה לשלום בית, ולקבוע כי לכל הפחות יש לקרוא לה לראות את המציאות נכוחה ולהתגרש מבעלה תוך ולאחר הסדרת כלל העניינים הממוניים שביניהם.

ד. טענת הבעל כי אינו יכול לחיות עם האישה שכן היא בעלת קטטה ומריבה (דין 'אשה רעה')
ענתה, אחר כל הדברים האלה, נותר לנו לברר עוד שאלה אחת, והיא: האם יש לראות בכל אותן סיבות שהצביעו על כך שבקשתה של האישה לשלום בית אינה כנה, סיבות לקבל את טענות הבעל לאורך כל הדיונים כי האישה היא אשת ריב ומדון 'פרא אדם' כלשונו, ולמעשה להחיל על האישה הניצבת בפנינו דין 'אשה רעה'?

להמחשת ולהוכחת טענתו זו נסמך הבעל על אותם מעשים שצוינו לעיל: על כך שהאישה קנתה רכב חדש ויקר בשעה שהוא ביקש ממנה לא לעשות זאת עקב סיום עבודתו, ועל כך שאף לאחר מכן היא לא שעתה להפצרותיו הרבות לבטל את העסקה. בפנינו טענה האישה כי הייתה זו הפתעה לבעל, אך הדבר לא מנע ממנה לרשום את הרכב אך על שמה ולאחר מכן להוציא צו מניעה האוסר על הבעל לעשות שימוש ברכב. עוד כאמור לעיל, האישה נקטה בהליכים בהוצל"פ נגד בעלה בשל חובות נטענים נמוכים יחסית. החליפה את מנעול הבית וטענה כי נתנה לבעל את המפתח, בניגוד גמור לטענתו, כאשר איננו רואים כל סיבה שתגרום לבעל לשקר בעניין זה, וענינו ראו ולא זר את גודל תדהמתו לנוכח טענתה כי מסרה לבעל את המפתח.

כפי שמתועד גם בתסקירי פקידת הסעד הדינמיקה בין הצדדים היא קשה מנשוא ופוגעת ומכאיבה קשות לילדים. בתסקיר מופנית אצבע גם כלפי תפקודה של האם ביחס לילדים, וכלפי מערכת היחסים בה קיים "קושי בסיסי בנפרדות של האם מהילדים". מילותיה אלה של פקידת הסעד – המטפלת הן עדינות מאוד אך כל הבקי בתחומים אלה יודע עד כמה קשה המציאות שמסתרת מאחורי מילים אלה. ולזכותה של פקידת הסעד ייאמר שעל אף מאמציה הכבירים

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לשמור על עמימות מסוימת שתגן על כבודה של האם, טרחה וציינה במפורש כי "ישנו צורך בטיפול והדרכה אינטנסיביים הן לאם והן לילדים":

"[...] המטפלת מתארת קושי בסיסי ומשמעותי בנפרדות של האם מהילדים, הבא לידי ביטוי בתחומי החיים השונים, כגון חוסר העצמאות של הילדים והתלות באם וקושי בסמכות ההורית של האם. להתרשמות, דינמיקה ודפוסים אלו באים לידי ביטוי גם ביכולת של הילדים להיפרד מהאם, כאשר הם צריכים ללכת אל האב ובקשיים שעולם בהסדרי הקשר. לדברי המטפלת, ישנו צורך בטיפול והדרכה אינטנסיביים הן לאם והן לילדים על – מנת לסייע למשפחה להתמודד עם המשבר ולהסתגל למציאות המשפחתית שנוצרה. להתרשמותה, נוכח הקשיים, שהינם תולדה של דינמיקה ודפוסים משפחתיים שהתקבעו לאורך שנים, נדרש זמן לתהליך הטיפולי והשינוי לא יוכל להיות מיידי ומהיר.

בתצפית פתע שערכתי בתאריך 9.3.15, על המעבר של הילדים מהאם לאב, האב המתין כחצי שעה בחנייה ליד הבניין בו מתגוררת האם, אך הילדים לא ירדו אל מכוניתו ונשארו בבית, לדברי האב לאחר כ' 45 דקות, האם ירדה עם [...] ונסעה איתם במכוניתה [...] הצטרפה אליו למפגש, האם טוענת כי [...] סירב ללכת אל האב, על אף שכנועיה, באירוע נוסף, בתאריך 16.3.15, האב המתין לילדים בחנייה [...]"

התסקיר מאשש את טענותיו הרבות של הבעל על אי־קיום הסדרי השהות שנקבעו לו עם ילדיו, וככל הנראה, ועד לאן שיד אדם משגת, גם הסיבה לכך גלויה לעין והיא נעוצה במידה ניכרת במערכת היחסים שבין האם לילדים.

סוף דבר, הבעל טוען שאינו יכול לחיות עם האישה, לדבריו:

"היא פרא אדם [...] אני חשוף לכמה רבדים של אלימות, מילולית, משפילה אותי מול הילדים ומול כל העולם, אומרת לי: 'אני מלכה, אני אעשה מה שאני רוצה, אני שולטת על הילדים'. מכניסה אותי לחרדות, אומרת לי: 'לא טוב לך, תלך. אתה תהיה מסכן, תשלם לי כתובה. אתה תהיה כמו אבא שלך'. אבי נפטר לפני שלושה חדשים, היא לא באה לנחם [...]"

לדאבון לב לא רק שלא עלה בידי האישה לסתור את דבריו של בעלה, אלא שמכל ההתנהלות שהייתה לפנינו ומצירוף העובדות המגוללות לעיל נאלצים אנו לומר כי ניכרים דברי אמת, ולא נותר כל מקום לספק כי הדינמיקה בין שני הצדדים הינה קשה מנשוא, ושורשיה נעוצים עמוק בתקופת חייהם המשותפים.

בגמרא (יבמות סג ע"ב) מצאנו:

"היכי דמי אשה רעה? אמר אביי: מקשטא ליה תכא ומקשטא ליה פומא (רש"י: לקלל ולגדף עד זמן סעודה כדי לצער), רבא אמר: מקשטא ליה תכא ומהדרה ליה גבא (רש"י: שלא לאכול עימו ומצערתו. אך עיין עוד בדברי הב"ח ריש סימן קיט, ובשו"ת מהר"י הלוי סימן לט) [...] אמר רבא: אשה רעה מצוה לגרשה, דכתיב: 'גרש לך ויצא מדון וישבות דין וקלון'. ואמר רבא אשה רעה וכתובתה מרובה צרתה בצדה (רש"י: ישא אחרת אצלה) [...] 'הנני מביא רעה אשר לא יוכלו לצאת ממנה' – אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוא: זו אשה רעה וכתובתה מרובה. 'נתנני ה' בידי לא אוכל קום' – אמר רב חסדא אמר מר עוקבא בר חייא: זו אשה רעה וכתובתה מרובה."

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ועיין עוד בגמרא בעירובין (מא ע"ב) ובתוספות בגיטין (מח ע"ב) – דברים מהם עולה ברורות שגם אישה אשר מידותיה רעות עד שקשה לחיות עימה, וכפי שהגמרא שם לעיל מביאה בהקשר זה את הפסוק 'ומוצא אני מר ממות את האשה', בכל זאת לא הפסידה את כתובתה.

אך יש לציין כי כל זה אינו אלא ביחס לזכותה וזכאותה לכתובה, ואולם לעצם הגירושין הרי אמר רבא בגמרא לעיל "אשה רעה – מצוה לגרשה", וכן פסקו הרמב"ם (גירושין פרק י הלכה כב) והשולחן ערוך (סימן קיט סעיף ד). ועיין בחלקת מחוקק, בבית שמואל ובגט פשוט. אלא דכבר נזקק רבנו החתם סופר (חלק ה – השמטות סימן רג) לנושא הגדרת האישה כ'אשה רעה', וביאר שבאשה שמפורסם לכל באי שער עירה שאי אפשר לדור עימה לא בעינן עדות גמורה עליה דגילוי מלתא בעלמא הוא ואפילו קרוב ואפילו אישה כשרים להעיד עליה, ולא בעינן בה כל דיני עדות ולא עדות בפני בעל דין, דגילוי מלתא היא ד"לא תהיה שמיעה גדולה מראיה" – כיון שמפורסם כולי האי לכל באי שער עירה שאי אפשר לדור עמה ממש הווי כראיה ולא הווי אלא גילוי מלתא בעלמא. והביא את דברי הגמרא הרמב"ם והשולחן ערוך – 'אשה רעה מצווה לגרשה', וכתב דיש לעיין קצת –

"הא רב קרי אדביתהי 'מוצא אני מר ממות את האשה' וכן רב חייא וכן רב יהודה – יעויין שם, ואיך עברו על אותה המצוה לגרשה. ואם נימא שהם לא הגיעו עדיין לאותו השיעור אף על גב דהווי 'מר ממות' אם כן נפל פיתא בבירא ומי כהחכם לשער דבר זה.

ונראה לי על כל פנים הני נשי הווי צדקניות במילי אחרן כדאמרינן התם: 'דייןנון שמגדלת בנינו ומצילות אותנו מן החטא'. ואם כן טוב לגבר כי יסבול קצת מאשתו לפי שעה נגד מה שהנאתה מרובה במעשים הטובים. ורבא מיירי מאשה רעה במדותיה וגם בשארי דברים לא נמצא בה דבר טוב – אף על פי שאין מצוה לגרשה משום אותן הדברים – מכל מקום איכא מצוה שהיא רעה בדעותיה כנ"ל."

הא קמן דכדי שתגיע לגדר 'אשה רעה' שמצווה לגרשה צריך שתהא 'רעה במדותיה וגם בשארי דברים לא נמצא בה דבר טוב'. אלא שאחר בקשת מחילה רבה ונשיקת עפרות קודשו לא כך נראה מדברי מר"ן השולחן ערוך ונושאי כליו, ולשיטתם כל אימת שהאישה רעה ובעלת מריבה – מצווה לגרשה, וכפי שהעיר גם בשו"ת להורות נתן (חלק ו סימן קט) שמלשון הבית שמואל והחלקת מחוקק נראה דסגי אם היא 'אשה רעה' גרידא דהיינו בעלת מריבה.

והגם שמצאנו שיש הסוברים ש'אשה רעה' האמורה כאן היא דווקא אישה פרוצה במעשיה, וכפי שסיכם זאת גם הרשב"ש (סימן תיא):

"והשנית היא שמצוה לגרשה [...] ואמר רב: 'אשה רעה מצוה לגרשה שנאמר 'גרש לך ויצא מדון'. ואשה רעה שדברו בה חכמים בכאן, נראה שהיא אותה שיש בה דבר ערוה ופריצות. ובפרק בתרא דגיטין קורא אותה רשעה, שאמרו שם 'והלכה והיתה לאיש אחר' – ש'אין זה בן זוגו של ראשון שזה הוציא רשעה מביתו' וזה הכניסה. כלומר שכבר אמרנו שאין הראשון משלחה אלא אם מצא בה ערוה או דבר ערוה שנאמר 'כי מצא בה ערות דבר ושלחה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר'. אם כן כיון שהראשון הוציאה משום פריצות וזה הכניסה אינו בן זוגו של ראשון. והכלל שכל שיש בה דבר פריצות או חשש זנות מצוה לגרשה. ובודאי שבזו אם רצו בית דין נזקקין לו או מצוה לזקק לו, ואם אינה רוצה לקבל גיטה יכריחוהו לקבלו, שהכל מסייעים לדבר מצוה להזדרז בזה."

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

וכן העלה להלכה בשו"ת שואל ונשאל (חלק ג סימן תנז) שדעת רבני עירו לדון 'אשה רעה' ככזאת אך במקום שיש במעשיה פריצות וחסרון צניעות, ונסמך בכך גם על רבותינו ראשונים כמלאכים, כלשונו:

"תשובה: הרשב"ש ז"ל בתשובה (סימן תיא) ביאר דאין נקראת רעה שמצוה לגרשה אלא אם יש בה פריצות וחסרון צניעות עיין שם באורך. אבל מחמת קטטה וכיוצא אינה נקראת אשה רעה, וכן כתב הרב חוט המשולש (טור א סימן נד) עיין שם באורך. וכן דעת הרי"ף והרא"ש סוף גיטין שהשמיטו לגמרי הא דאביי ורבא 'דמקשטא' וכו' עיין שם. ולא עוד אלא דמייתו הא דאשה רעה אברייא דרבי מאיר, ושם מבואר דהיינו חסרון צניעות ופריצות. ועוד דהרא"ש כתב לשון 'דגרסינן' וכו' שזה מורה דהכל אחד. וכן נראה דעת הטור שהלך בעקבות אביו הרא"ש והשמיט הא דאביי ורבא לגמרי. וכן דעת רבני עירנו שלפנינו ושלפני פנינו וכמו שהעיד הרב אב בית דין מקודש מהר"ם מאזוז ז"ל הביא דבריו בספר מו"ר [שו"ת] בן פורת יוסף (סימן סב) שכתב כי אנחנו מעכבים הדבר שלא לגרש אשה ראשונה בעל כרחיה. וכן הרבנים מורי ורבותי – מורינו הרב יוסף ברבי ומורינו הרב יעקב כהן ז"ל – נראה דפשיטא להו זה, וכן אנחנו מעידים כי מעולם לא שמענו שנתגרשה שום אשה ראשונה בעל כרחיה מפני הקטטות [...]"

אך עיין שם שצ"ע:

"אך בעיר ואם בישראל תונס הם נגררים אחרי דברי הרב משחא דרבנותא (חלק ב סימן קיט) שחלק על דברי הרב חוט המשולש והוכיח מדברי מרן הבית יוסף ומשאר אחרונים הפך דבריו, אולם לא זכר שר מדברי הרשב"ש כלום ולא מדברי הרי"ף והרא"ש והטור כלום. ולכן נראה דאנן בדין ואינהו בדידהו כי עיר ואם בישראל תונס נראה דנגררו אחרי דברי המשחא דרבנותא ז"ל."

ועיין עוד בכל זה גם בדברי הב"ח (על אתר) שכתב שני הסברים בדין זה, ובדברי חברי בית הדין הגדול (פסקי דין רבניים חלק ה פסק דין בעמוד 292) בעניין זה.

אך עיין בשו"ת שמחת כהן (חלק אבן העזר סימן ג) שדן באותה שאלה הנזכרת בדברי הרב שואל ונשאל ועמד על כך שפשט דברי מר"ן השולחן ערוך הינו שדי בכך שהיא רעה בדעותיה על מנת לקבוע כי מצווה לגרשה וזאת אף אם אין במעשיה פריצות:

"והנה מדברי הרא"ש והרי"ף באמת נראה קצת דמפרשי לה לענין דבר ערוה מדמייתו לה גבי הא ד'הוציא רשעה מביתו' שהוא לענין ערות דבר, אבל מדברי הרמב"ם ופסקו מרן (בסימן קיט סעיף ד) – 'אשה שהיא רעה בדעותיה ושאינה צנועה' וכו' נראה ודאי דתרתיה קאמר ורעה בדעותיה היינו הך דקאמר דמקשטא ליה תכא וכו'.

וכן נראה מלישנא ד'רעה בדעותיה', דבגמרא קאמר 'רעה' סתם והרמב"ם הוסיף 'בדעותיה' לומר שאין זה לענין חסרון יראת ה' אלא רעת המדות וכדקאמר בגמרא 'דמקשטא ליה תכא' וכו'.

ודברי הרשב"ש והרב חוט המשולש נראה שנגררו אחר לשון הטור שכתב וזו לשונו: 'אבל אם מצא בה ערות דבר או פריצות מצוה לגרשה דכתיב גרש לץ ויצא מדון'. ומרן בבית יוסף כתב על דברי הטור דלא דק דההוא קרא אשה רעה הוא דאתמר בפרק הבא על יבמתו, ואשה רעה דהתם היינו שהיא רעה בדעותיה כדמשמע התם, וגם קרא משמע דבהכי משתעי דכתיב ויצא מדון. ושוב הביא דברי הרמב"ם שכתב: 'אשה רעה בדעותיה ושאינה צנועה

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

– מצוה לגרשה שנאמר: "גרש לך ויצא מדון." ופירש דבריו דסבירא ליה דתרווייהו בכלל אשה רעה ותרווייהו נפקי מהך קרא דאינה צנועה מ'גרש לך' ורעה בדעותיה נפקא ליה מן 'ויצא מדון' עיין שם.

ובשולחן ערוך פסק כלשון הרמב"ם ובודאי דפירוש דבריו הוא כמו שפירש בבית יוסף לדברי הרמב"ם. ונראה דסבירא ליה דכיון דדברי הרי"ף והרא"ש אינם מפורשים להדיא שהם נגד דברי הרמב"ם, לכך פסק כהרמב"ם מאחר דיש להסכימם לדברי הרמב"ם דאשה רעה כוללת שניהם בין רעה בדעותיה בין בפריצות.

והב"ח כתב שני פירושים בכוונת הטור:

פירוש ראשון דמשמע ליה להטור דאשה רעה דקאמר בפרק הבא על יבמתו איירי דאינה צנועה שנמצא בה פריצות דאי ברעה לבעלה שמצערותו דמקשטא ליה תכא וכו' קשה במאי איירי אי בזיווג ראשון הלא מזבח מוריד עליו דמעות ומשמע דאפילו במצערותו לא יגרשנה כיון שלא נמצא בה ערות דבר, ואי בזיווג שני מאי איירי אשה רעה אפילו אינה רעה רק שהקדיחה תבשילו מצוה לגרשה שנאמר כי 'כי שגא שלח' (מלאכי ב טז) אלא ודאי דאיירי הכא בנמצא בה פריצות אבל באשה רעה דמקשטא ליה וכו' כיון דלא נמצא בה פריצות אין מצוה לגרשה בזיווג ראשון ופירוש דברי הרמב"ם שכתב רעה בדעותיה היינו נמי בכי האי גוונא שנמצא בה פריצות.

ועוד פירש שני בכוונת הטור וכתב שהוא יותר נכון דפריצותא שכתב הטור היינו ההיא דמקשטא ליה תכא וכו' שמתכוונת לצערו ושלא לאכול עמו ולקללו שאינה מתנהגת כבנות ישראל הכשרות והיינו רעה בדעותיה. ועל דרך זה הם דברי הרמב"ם ז"ל עיין שם [...]

באופן דלדברי מרן בבית יוסף בדעת הרמב"ם דרעה בדעותיה היינו הך דמקשטא ליה תכא וכו' ולדעת הב"ח בפירוש השני היא גם כן דעת הטור דבהכי מיירי. והרשב"ש והרב חוט המשולש נקטו כמעט לשון הטור ובין שנאמר דמפרשי לה כפירושא קמא דהב"ח או כפירושא בתרא שהוא העיקר אצלו, מכל מקום אנו אין לנו אלא דברי מרן שפסק לשון הרמב"ם ובבית יוסף פירש דבריו דהיינו הך דמקשטא ליה תכא, וכך הוא פירוש דבריו בשולחן ערוך ולהב"ח בפירוש בתרא שהוא העיקר וכך היא גם כן דעת הטור.

וכן העלה גם הגאון הציץ אליעזר זצ"ל (חלק יד סימן צח) שאישה 'רעה בדעותיה' – הגם שאין במעשיה משום פריצות – מצווה לגרשה. ועיין גם במה שכתב בשו"ת משנה הלכות (חלק יז סימן עד). גם בשו"ת להורות נתן (חלק ג סימן עו) ציין כי מר"ן השולחן ערוך, החלקת מחוקק והבית שמואל כתבו ד'אשה רעה' היינו 'רעה בדעותיה' שהיא בעלת מריבה, ושגם הב"ח מסיק בדעת הטור והרמב"ם דאשה שרעה בדעותיה ומכוונת לצערו הווי דינה בכלל 'פריצותא' ואינה 'צנועה כבנות ישראל הכשרות', וכתב על פירוש זה שהוא היותר נכון.

ביטא דברים אלה בשפה ברורה רבה הראשי הראשון של מדינת ישראל, הגאון הרב יצחק אייזיק הלוי הרצוג זצ"ל (שו"ת היכל יצחק אבן העזר א סימן ט):

"שאשה רעה דהתם [...] שתביא אותו תמיד לידי קטטה וכעס ושהוא כעובדי עבודה זרה ויקשו לו החיים עמה ועלול לבוא לידי עבירה וזו אינה בתקות תשובה שזהו טבעה, רעה בדיעותיה, כלומר בטבעים שלה. (ומשתמש כאן [עיין רמב"ם הלכות גרושין פרק י הלכה כב] במלה 'דיעות' באותו המובן שבה השתמש הרמב"ם ז"ל בהלכות דיעות וזה נמצא גם בחז"ל – 'דיעות במאכל' 'דיעות בנשים' –

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

סוף גיטין וכו'). ורחוק מאד שבן אדם כעסן או גאותן וכדומה מהמדות הרעות, מטבעו – מלידה, ישנה את טבעו, אלא אם כן הוא חסיד גדול והוא בבחינת ההיפוך על ידי שבירת היצר – היהפוך כושי עורו."

לאור כל האמור לעיל, ומסכת העובדות והטענות, נראה שאין מנוס מלקבל את דברי הבעל כי לאור מעשיה, הנהגותיה ויחסה של האישה כלפיו הוא אינו יכול לשוב ולחיות עמה חיי שלום, ועל כן אין מנוס מלקבל את תביעתו לגירושין, ולקבוע כי ישנה מצוה לגרש.

ה יסוד זכאות האישה למדור ספציפי

בתאריך ו' בטבת התשע"ה (28.12.2014) נענה בית הדין לבקשת האישה למדור ספציפי, ונתן צו כמבוקש, וזאת למשך שישה חודשים. כעת פג הצו, ולמרות בקשת האישה להארכתו נמנע בית הדין מכך ולא האריכו עד למתן פסק דין במכלול הנושאים. כך נהג בית הדין גם בבקשתו של הבעל לפירוק שיתוף – הבעל הגיש את בקשתו בד בבד עם תביעתו לגירושין, ואולם כדי לדון דין אמת לאמיתו המתין בית הדין לבירור התיק על כל צדדיו טרם החלטתו בבקשת הבעל.

והנה עתה, משהגיעה עת ההכרעה בתביעת הגירושין, הגיעה עת ההכרעה גם בשאלת הצו למדור ספציפי או לפירוק השיתוף.

בפסקי דין אחרים (בעיקר תיק מס' 289799/1) עמדתי על יסודותיו של הצו למדור ספציפי. לצו זה ישנן שלוש סומכות: האחת – חובת המדור המוטלת על הבעל מכוח חיובו במזונות, השנייה נעוצה בדיני השותפים, והשלישית נסמכת על תביעה לשלום בית.

בנדון שבפנינו דחינו את תביעת האישה לשלום בית, וממילא אין בידנו להיסמך על יסוד זה בבקשה או בהחלטה להוצאת צו למדור ספציפי בתיק זה. על כן נדון עתה בקצירת האומר בשני היסודות הראשונים שהוזכרו לעיל.

היסוד הראשון נסמך על חובת הבעל במזונות ומדור אשתו. במקרה שלפנינו פסקנו כי על הבעל מוטלת מצווה לגרש את אשתו, אולם ברור הוא כי מצווה זו אין די בה כדי לשלול מהאישה את זכאותה למזונות ומדור עד לגירושין בפועל. כך ביארו את הדברים גם חברי בית הדין הרבני הגדול הגר"א שרמן והגר"ח איזירר (תיק מס' 797913/2) שהעלו שגם כאשר מצווה על הצדדים להתגרש (בנדון שבפניהם היה זה מחמת פירוד ממושך) לא הפסידה האישה את זכותה למדור ספציפי, וכדבריהם:

"ההחלטה של 'מצווה לגרש' היא מצווה המוטלת על האיש או האישה (ובמקרה דנן על שניהם) אבל אינה חובה משפטית ולפיכך אינה עוקרת ואין בכוחה לבטל שום זכות משפטית או ממונית ממי שהוטלה עליו המצווה.

פעמים שהאישה מפסידה מזונות גם במצווה לגרש כגון שהבעל טוען 'מאיס עלי' ויש אמתלאות המסייעות לטענתו [...]"

אולם בנדון שבפנינו האישה עובדת כמורה ומשתכרת ממעשה ידיה, על פי כתב תביעתה של האישה, והמסמכים המצורפים אליו, האישה משתכרת כשבעת אלפים ש"ח לחודש (בית הדין כמובן אינו מכליל בסך זה את סך מזונות הילדים שלו זכאית האישה), ועל כן אין בית הדין מחייב את הבעל לא בתשלום מזונותיה של האישה ולא בתשלום מדורה, ובנדון שבפנינו בית הדין מנוע מלהוציא צו מדור ספציפי על יסוד זה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

היסוד הבא והאחרון שעליו ניתן להיסמך לשם הוצאת צו למדור ספציפי הוא דיני השותפים: הצדדים שבפנינו נחשבים כשני שותפים אשר רכשו ביחד את הדירה. במקרה כזה לדעת הרמב"ם ומר"ן השולחן ערוך יכול אחד השותפים לעמוד על פירוק השותפות, כך פסק הרמב"ם (שכנים פרק א הלכה ב):

"אחד מן השותפין שאמר לחבירו במקום שאין בו דין חלוקה, או בדבר שאי אפשר שיחלקו כגון שפחה או כלי: 'מכור לי חלקך בכך וכך או קנה ממני כשער הזה' – הדין עמו וכופין את הנתבע למכור לחבירו או לקנות ממנו."

וכוותיה סבירא ליה לרשב"א (בתשובה חלק א סימן תקיג) ולתשב"ץ (חוט המשולש טור ב סימן ט). וכן פסק מר"ן השולחן ערוך (חושן משפט סימן קעא סעיף ו), והוסיף (סעיף ז): "אמר כל אחד מהם: 'איני קונה אלא הנני מוכר חלקי' – מוכרים אותה לאחרים."

ולשיטתם רשאי אחד מבני הזוג לפרק את השיתוף בדירה כשיחפוץ בכך. אולם מצאנו לראב"ד (שם) שהשיג על הרמב"ם וכתב: "לא אמרו 'גוד או איגוד' אלא בירושה ומתנה." וכן הביא גם רבנו הרא"ש (בבא בתרא פרק א סימן נא) משם הר"י הלוי [– הר"י מיגאש], אולם כתב הרא"ש:

"ונראין דבריו אם לא היה להם בית דירה ולקחו לדור בו או אם היה להם בית דירה ולקחו להשכירו לאחר, אבל אם היה להם בית דירה ונפל או נשרף דירתו של אחד מהם או הוצרך למוכרו וכו' יכול לומר לחברו 'גוד או איגוד' כיון שצריך לו לדור בו ואינו רוצה לדור עם אחר, וכן נמי אם הוצרכו שניהם ליכנס לדור בו."

וכתב עליו הפרישה (ס"ק לג) דוודאי הר"י הלוי בכל עניין סבירא ליה דשותפין לא מצי אמרי 'גוד או איגוד', אך הרא"ש עצמו אינו סובר כמותו אלא במקום שקנו על דעת להשתמש בו ביחד ולא נולד להם צורך חדש אך במקום שאחר זמן נולד להם צורך חדש גם הוא יסבור כדעת הרמב"ם שיכול לומר 'גוד או איגוד'. וכן עולה גם מדברי הכסף הקדשים (שם) שכתב: "אין לזוז מדברי הטור שהוא כעין הכרעה." לשיטתו הרא"ש והטור הם דעה מכריעה בין הרמב"ם והר"י מיגאש וכאשר נולד צורך חדש יכול השותף לטעון 'גוד או איגוד', ועל כן העלה דאין לדון דינא ד'גוד או איגוד' אלא "כשנתחדש אחר כך איזה הצטרפות למי מהם לטעון 'גוד או איגוד', מה שלא היה כן בעת הקניין". (אך בפירוש דברי הרא"ש עיין גם בחזון איש בבא בתרא סימן ט ס"ק ג-ד).

והש"ך (שם ס"ק א) הביא שכדעת הר"י הלוי והראב"ד סוברים גם הנימוקי יוסף בשם רבנו יונה והרא"ה, ולשיטתם אין דינא ד'גוד או איגוד' בשותפין שקנו נכס ביחד. וכן פסק בשו"ת מהראנ"ח (חלק א סימן טז). וכן העלה המהרש"ד (יורה דעה סימן קפב) שיכול המוחזק לומר קים לי כר"י מיגאש הראב"ד והרא"ש. וכן כתב בספר מנחת פיתים (סימן קעא סעיף א).

נמצאנו למדים כי לדעת הרמב"ם, הרשב"א, התשב"ץ והשולחן ערוך תמיד יכול אחד הצדדים לפרק את השותפות בדירה, ואף לדעת הרא"ש והטור (ועל פי החזון איש גם הר"י מיגאש יודה בכך) אם התחדש דבר מה, וכגון שהצדדים הינם בני זוג שכבר אינם יכולים לדור יחדיו, וכגון בנדון דידן שבו יש מצווה על הבעל לגרש את אשתו, אמרינן 'גוד או איגוד' ואפשר לפרק את השיתוף בבית.

וכן נראה גם בדעת רבנו עמוד ההוראה החתם סופר זצ"ל (בשו"ת, חושן משפט סימן יב) שכתב: "בשותפים קיימא לן כשיטת רוב וכמעט כל הפוסקים דגם בהן אמרינן 'גוד או איגוד' וחלוקה." וכן כתב גם רבנו ערוך השולחן (חושן משפט סימן קעא סעיף יד) בהאי דינא אחר שהביא

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

את דעת הר"י מיגאש: "ומכל מקום לא קיימא לן כן, ורבותינו בעלי השולחן ערוך לא הביאו כלל דיעה זו."

על כן נראה שגם בנדון שבפנינו, שבו פסקנו כי מצווה על הבעל לגרש את אשתו, אין בידינו כל יסוד שנוכל להוציא על פיו צו למדור ספציפי לטובת האישה. בכגון זה וודאי מתאימים דברי הגר"ש דיכובסקי (מובא בשורת הדין יז עמוד שנ):

"אילו היה סיכוי ממשי לנישואין, הייתי שוקל שימוש באמצעי השחייה, כמו מדור ספציפי, על מנת לתת סיכוי להצלת המשפחה. מה אעשה ואין סיכוי ריאלי לכך."

וכן (בתיק מספר 7978):

"לי שמורה זכות ראשונים – לפני יותר משתי עשרות שנים – בשימוש במונח ובקביעה של זכאות למדור ספציפי וכו'. בתקופה מאוחרת יותר הגבלתי את השימוש בזכות זאת למקרים בהם לא אבדה התקווה לחידוש הקשר בין הצדדים. כתבתי שבמקרים של מות הנישואין לא הייתי משתמש בזה."

על כן ולאור כל האמור לעיל בית הדין מנוע מלהאריך את תוקפו של הצו למדור ספציפי, ובית הדין נענה עקרונית לבקשת הבעל לפירוק השיתוף (בית הדין מציין כי במקרה זה הוראות חוק המקרקעין התשכ"ט עולות בקנה אחד עם הוראות ההלכה).

אולם לאור הוראות חוק יחסי ממון יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג – 1973, ובפרט לאור סעיף 6א לחוק שלפיו:

"ראה בית המשפט או בית הדין כי לצורך ביצוע איזון המשאבים יש למכור דירה המשמשת למגורי בני הזוג או למגורי ילדי בני הזוג הקטינים וכן הזוג המחזיק בהם – לא יורה על ביצוע המכירה והיא תעוכב כל עוד לא נוכח בית המשפט או בית הדין כי לילדי בני הזוג הקטינים ולבן הזוג המחזיק בהם יחדיו, נמצא הסדר מגורים אחר המתאים לצורכיהם, לרבות הסדר ביניים למגורים זמניים המתאים לצורכיהם [...]"

והואיל והאישה ושלוש הילדים הקטינים מתגוררים בדירה בית הדין אינו נענה, בשלב זה, לבקשת הבעל לפירוק שיתוף וזאת עד שבית הדין ייווכח שלילדי הצדדים ימצא הסדר מגורים ראוי וטוב.

סוף דבר

א. בית הדין מקבל את תביעת הגירושין של הבעל, וקובע כי בנדון שבפנינו מצווה על הבעל לגרש את אשתו, ועל הצדדים להתגרש במועד הראשון שיקבע על ידי בית הדין.

ב. לאור האמור בית הדין דוחה את תביעת שלום הבית של האישה ואת תביעתה למדור ספציפי.

ג. בית הדין מקבל עקרונית את תביעת הבעל לפירוק השותפות, אולם צו כאמור יושהה עד לאחר שבית הדין ייווכח שהוסדר מקום מגורים ראוי וטוב לשלושת ילדי הצדדים.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ד. בית הדין נענה לבקשת בא כוח האישה בכתב תביעתו לרכוש (סעיף 63) וקובע כי המועד הקובע לצורך איזון הנכסים הוא מועד הגשת תביעת הגירושין, קרי ד' במרחשוון תשע"ה (28.10.2014).

ה. בשלב זה בית הדין קורא לשני הצדדים לשבת ולגבש הסכמות בכל הנושאים הכספיים. על הצדדים להודיע לבית הדין אם הם מבקשים כי ימונה שמאי להעריך את שווי הדירה וכי ימונה אקטואר לשום את שווי זכויותיהם הכלכליות של הצדדים.

הרב יאיר בן מנחם

עיינתי בכל האמור בהרחבה – בהכרעה ובנימוקים והנני מצטרף למסקנה.

הרב אחיעזר עמרני – אב"ד

מצטרף.

הרב אפרים כהן

לאור האמור בית הדין פוסק:

- א. תביעת הבעל לגירושין מתקבלת ועל הצדדים להתגרש זה מזה כתביעת הבעל.
- ב. תביעת האישה לשלום בית נדחית.
- ג. ניתן בזה צו לפירוק השיתוף בדירת הצדדים הנמצאת ברחוב [...] והידועה כגוש [...] חלקה [...]
- ד. מאחר שנושא מדור הקטינים נדון בערכאה אחרת הצו לפירוק שיתוף ייכנס לתוקפו לאחר שיוסדר עניין מדור הקטינים.
- ה. במידת הצורך ימונו באי כוח הצדדים לכונסי נכסים.
- ו. לבקשת אחד הצדדים ימונו שמאי לשומת דירת הצדדים ואקטואר להערכת זכויות הצדדים.
- ז. באי כוח הצדדים ינהלו משאומתן בתוך שלושים יום להגעה בהסכם בכל ענייני רכוש הצדדים והזכויות הסוציאליות.
- ח. מועד הקרע לצורך איזון משאבי הצדדים הוא יום הגשת תביעת הבעל ד' במרחשוון תשע"ה (28.10.2014).
- ט. יש לפתוח תיק סידור גט ולקובעו לאולם ב' – ליום ז' בטבת תשע"ז (5.1.2017) בשעה 9:00.

ניתן ביום ז' בכסלו התשע"ז (7.12.2016).

הרב יהודה יאיר בן מנחם

הרב אפרים כהן

הרב אחיעזר עמרני – אב"ד